

הוציאוה ותישרף. צדקה ממני. מידי פעם פרשת וישב מתחבר להנוכה. הפרשה מאוד מקושרת להנוכה. גלות יוון שונה משאר הגלויות בזה שהיא היתה כשעם ישראל על אדמתן. ליד בית המקדש זרעו היוונים את החושך שלהם. הם טמאו את הדעת. לא סתם חז"ל קיללו את מי שילמד את בנו חכמה יוונית. אין הרס יותר מחשבת החכמה החיצונית של חכמות הגויים. מדהים לראות בעת את העשרות מתושבי קיבוצי הדרום שפתאום גילו את האור שביהדות. את הצורה הנעלה שיהדות מעלה במעלות האדם. יהודה, המסמל את כוחה של מלכות, כוחה של תורה, מלמד השבוע, את אור היהדות צריכים ליחצן בכל החוצות עד "שתישרף" הארץ באור ובהמימות של היהדות בתפארתה. יהודה קיבל את המנהיגות כי חז"ל לימדו אותנו אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בה. ליהודה היו את כוחות הנפש לא להתבצר בפסק דין שלו. הוא הודה שטעה. הוא הראה ענווה. לכן, הוא שייך להנהגת התורה של כלל ישראל. על כן אנחנו נקראים יהודים. גם מרדכי משבט בנימין נקרא היהודי. ללמדינו, שהימים הבאים לקראתינו, האורות של ימי הנוכה מתחדשים, עלינו להודות ולהלל בשיא הכוונה עד שאור חדש על ציון יאיר השי"ת ברחמיו המרובים.

והוא נער, ומפני נערו חטא להביא דבת אחיו כי לא נסה ולא התבונן לאחרית דבר אע"פ שהיה אז מסכיל מאד ושהיה אחר כך מורה לזקני הדור כאמרו וזקניו יחכם וזה כאמרס ז"ל ולא דלדקי עלה, ויבא יוסף את דבתם רעה, כאמרו לאביו ש'אחיו היו טועים ומפסידים צבלי דעת כראוי במלכות המקנה שהיתה אז עקר השתדלות בקניית עושר ונכסים. הנה הספורנו מחדד לנו את הסיבה שבגללה התגלגלנו לגלות. הסיבה היא, לשון הרע. מה עיקר הבעיה בעבירות הלשון, כי לא התבונן לאן הדברים יכולים להוביל. הוא לא ראה את הנולד. ממילא, הוא לא חש את הבעיות של השנאה מתרבים. הוא היה נתון לגמרי בתוך בועתו. כאשר אדם נמצא במצב כזה, אין סיכוי שישנה את דרכיו. לכן, הלמד הוא מהפרשה הזאת שיש להתבונן היטיב בכל מילה שיוצא מהפה. המלצת הרמב"ן לבנו, באגרתו "וחשוב הדבור קודם שתוציאנה מפ"ך" היא חשובה ביותר. הנה דברי הגר"א על כוחם של מילים במשלי על הפסוק דברי נרגזן כמתלהמים יורדים חדרי בטן, המכה שיכה איש את רעהו יתרפא, לא כן המילים. הם נשארם שם פוצעים לניצח. לכן, כאשר מתבוננים בפרשת הגלות יתבוננו באר היטיב עד היכן ירדנו ממילים מיותרות.

היא מוצאת. לישרף. ודרכו רז"ל מכאן נח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילצין פני חצירו כרבים, שכך אמרה תמר אם יודה מוטב ואם לאו הריני מטייל עצמי לכבשן האש ולא אלצין פניו. ואע"פ שמלת מולחח כתובה באל"ף יש לפרשו לפי הדרכ הזה מלשון וילח אש בציון. ותמלא השם המיוחד צראשי תיבות כסדרן ויאמר

י"הודה ה"וליאווה ו"תשרף ה"יא מולאת, להודיע כי צעת שהיתה מחשבת יהודה לשרפה היתה מחשבת הקב"ה להללה ורחמים והכל סבות מלתו יתברך: והיא שלחה אל חמיה לאמר. כלומר שיאמרו לו השלוחים בשמה. לאיש אשר אלה לו אנכי הרה. כי הם עלמם לא היו יודעים מה שבזיה, ועשתה כן כדי שלא יתבייש. וכאשר ראתה שלא הודה בזה וחשבה אולי שכה הענין אמרה לו היא בעלמה פנים צפנים הכר נא למי החותמת וגו', ולכך הזכירתי בשם, ועדיין היתה כוונתה שאם יודה בזה מוטב ואם לאו תשרף ולא תלצין פניו. ובתרגום ירושלמי של היא מולאת הזכיר כי סמאל החביא אותם כדי שלא תמלאם ותשרף, ותמר בקשה רחמים לפני הקב"ה להמליא לה שלשה וינאלו שלשה ואז תתן לו ג', ורמז הקב"ה לגבריאל והחזירם לה והשליכתם לרגלי הדיינים, וזהו שאמרה לו הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה. רבינו בחיי מאיר לנו סמטה אפילה. זה לעומת זה. מי שבעבור שנאה של דבה רעה, של חלומות מלובניים, היו מוכנים לרצוח. עד כמה נתנו לשנאה לבעבע, עד כדי שחז"ל אומרים שעבירתם זכורה לעולם. לא לחינם הקב"ה צוה לא לנטור. הנטירה בלב, קשה מכולם. לעומת זאת, יש את תמר אשר המוסרת נפשה לא לפגוע באיש. זאת שמוכנה שלא תקום מלכות בית דוד, על חשבון של עלבון, למרות שהעלבון במקום וצודק. דווקא כאן בפרשה מופיע שמו של הש"ית במלואה. כאן הקב"ה מגלה לנו מדרכיו הצדיקים. זה מה הקב"ה מצפה מאתנו. להודות על טעות. לחיות עם האמת ולקבלה. לא לשנא. ברגע שיהודה יכל להודות ולומר צדקה ממני. ברגע ההוא, הוא הבין גם יותר לעומק את הפגיעה שפגע באביו. לכן, מכאן ואילך, הוא זה שלקח אחריות לתקן את הדבר.

ויהי ה' את יוסף ויט וגו', פירוש כי בהשראת שכינה על האדם יושפע הנסמך מהמשרה שכינתו ממה שבו, וידוע הוא חן המקום ברוך הוא כי הוא מקור החן, והוא אומר ויהי ה' את יוסף ובזה ויט אליו חסד פירוש ממילא, ואמרו ויתן חנו להיות כי לא תרגיש בחינת הרע במתק החן, לזה הוצרך ה' להרכיב בעין שר בית הסוהר אמצעי לערב אליו חן צדיק, והוא אומר ויתן חנו בעיני וגו', והבן. האור החיים הקדוש מייסד לנו יסוד שניתן להבין ע"י הווארט של האדמו"ר הזקן מוורקא וצוק"ל. מהי טהרה, שיורדים את כל המדרגות למקוה, אבל בכל אין די, ואחר כך עדיין מתקופפים, רק אז נטהרים. ירידה שאין ירידה ממנו, היא זאת המביאה טהרה. ירידה כזאת, היא ירידה המביאה לידי עליה. יותר נמוך מלהיות בתוך הבור, ולא בסתם מקום, אלא בבור במצרים, לא שייך יותר נמוך מזה. זה יסוד טהרתו של יוסף. לדעת שאתה בתחתית וכל מה שיש זה לשעבד את עיניו ולבו לאביו שבשמים. מטהרה כזאת זוכים לחן מיוחד מאת הש"ית. יסוד צדיק של יוסף הצדיק הוא, למרות ואף על פי ששחה לארץ נפשו ודבקה לארץ בטנו, שם שמים שגור בפיו. הוא יודע שדווקא משם, יש את ה"קומה עזרתה לנו ופדינו". זה הלמד העיקרי לבני דורינו. כמה פעמים שמענו מבחורים "נושרים" שחוסר יחס הוגן, יחס פוגע ומשפיל מצד הרבי בחיידר או בישיבה או מבני המשפחה הביאם להתדרדרות. עלינו לחנך את הנוער מינקות, שאין מי שסבל יותר מבני משפחתו מאשר יוסף הצדיק. ודווקא מתוך כל הסבל, תראו איזה קשר הוא יצר ושמר עם הרבש"ע. וראו לאן קשר זה הובילו. זה הסוגר את המעגל של פרשת השבוע, ברגע שנאהיב שם שמים על כולם, נדע גם לקרב קרובים, כל שכן לא להרחיק יותר מי שכבר מרגיש רחוק. ברגע שנחליט כך ונבצע, נאהיב שם שמים, נחזק את האמונה השלימה, ממילא אבינו אב הרחמן, ישוב ירחמינו ויוציאינו מבור גלותינו.